

UCHWAŁA NR XIV.276.2021
RADY GMINY KLEMBÓW
z dnia 4 marca 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 713 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218 z późn. zm.), Rada Gminy Klembów uchwala, co następuje:

§ 1.

Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Klembów.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Gminy

/-/ Michał Wąsik

UZASADNIENIE

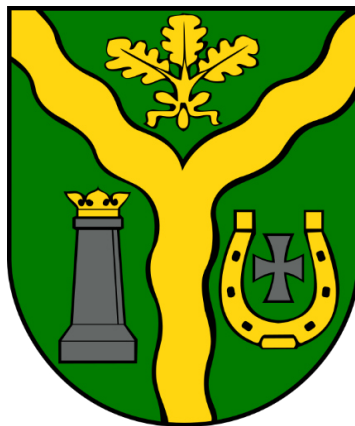
Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U z 2020 r., poz. 218 z późn. zm.) w art. 6 ust. 2 pkt 1 zobowiązuje gminy do tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym opracowanie i realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Program wyznacza obszary i kierunki działań dla podmiotów zobowiązanych do realizacji zadań w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Kompleksowe wdrożenie Programu ma na celu zwiększenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy, wielokierunkową profilaktykę, pomoc na rzecz osób doznających przemocy, działania na rzecz sprawców przemocy, przy jednoczesnym wsparciu przedstawicieli służb zobligowanych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wobec powyższego program na lata 2021-2025 jest kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji programu w latach 2015-2020. Opracowany został na podstawie danych statystycznych, badań ilościowych, jak i jakościowych z obszaru gminy Klembów. W związku z powyższym podjęcie uchwały jest zasadne.

Przewodniczący
Rady Gminy

/-/ Michał Wąsik

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2021–2025**

Klembów, marzec 2021

Spis treści

I. Wprowadzenie	3
II. Podstawy prawne	6
III. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie	8
1. Analiza danych statystycznych	8
2. Prezentacja i analiza danych ankietowych	13
3. Zasoby instytucjonalne.....	20
4. Wnioski i rekomendacje	21
IV. Cele i kierunki działania.....	24
V. Wdrożenie, monitoring, ewaluacja programu.....	30

I. Wprowadzenie

Tworzenie zintegrowanego systemu działań mających na celu ochronę rodziny przed zjawiskiem przemocy wynika wprost z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Przepis ten nakłada na gminy obowiązek tworzenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Głównym jego zadaniem jest wyznaczenie obszarów działań z zakresu profilaktyki przemocy oraz zwiększenia skuteczności pomocy dla rodzin, w których ten problem występuje. Istotnym zadaniem programu jest również zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy w rodzinie, jak i profesjonalizacja działań służb odpowiedzialnych za pracę z osobami doznającymi przemocy, jak i sprawcami przemocy.

Przemoc w rodzinie to jednorazowe lub powtarzające się umyślnie działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych w rozumieniu art. 115 §11 kk. oraz innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.¹

Przemoc w rodzinie identyfikowana jest poprzez cztery główne cechy, jakie występują przy tym zjawisku, a mianowicie:

1. **Intencjonalność** – działania sprawcy nie są przypadkowe. Intencjonalność nie musi oznaczać celowego krzywdzenia ofiary i zadawania jej bólu. Sprawca przemocy dąży do uzyskania pełnej kontroli, władzy nad osobą doznającą przemocy, do jej bezwzględnego posłuszeństwa. Jest przekonany, że tylko on wie co jest dobre dla pozostałych członków rodziny, a w związku z tym wyłącznie on ma prawo podejmować decyzje, ustalać zasady życia w rodzinie – pozostali muszą się podporządkować.
2. **Dysproporcja siły** – nie chodzi tu jedynie o różnicę sił fizycznych, ale także przewagę związaną z pozycją społeczną, odpornością psychiczną, statusem materialnym itp. W związku opartym na przemocy jeden z partnerów czuje się silniejszy, a drugi – słabszy. W wyniku kolejnych aktów przemocy różnica sił coraz bardziej się pogłębia, ofiara przemocy staje się coraz bardziej bezradna, sprawca – coraz bardziej silny i bezkarny.
3. **Naruszanie godności i praw** – sprawca przemocy narusza godność ofiary, poniża ją, ośmiesza, pozbawia wszelkich praw (np. do kontaktów z rodziną, godziwych warunków życia, itp.)

¹ Art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie /Dz. U. z 2020 poz. 218 z późn. zm/.

4. **Powodowanie cierpienia i szkód** – ofiary przemocy doznają zarówno szkód fizycznych jak i psychicznych. W wyniku wieloletniej przemocy mogą dojść do przekonania, że zasługują na takie traktowanie.

Przemoc w rodzinie występuje w różnych formach i przy udziale różnych instrumentów. W związku z powyższym wyróżnione zostały następujące rodzaje przemocy:

Fizyczna - naruszenie nietykalności fizycznej. Przemoc fizyczna jest intencjonalnym zachowaniem powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko, np.: popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz - tzw. "policzek", przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, itp.;

Psychiczna - naruszenie godności osobistej. Przemoc psychiczna zawiera przymus i groźby np.: obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, grożenie, nieliczenie się z uczuciami, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, krzywdzenie zwierząt, czytanie osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów, wyśmiewanie, lekceważenie, itp.;

Przemoc psychiczna jest najczęstszą formą przemocy i jest trudna do udowodnienia.

Seksualna - naruszenie intymności. Przemoc seksualna polega na zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu. Np.: wymuszanie pożycia, obmacywanie, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, itp.;

Ekonomiczna - naruszenie własności. Przemoc ekonomiczna wiąże się celowym niszczeniem czyjejś własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Np.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.

Zaniedbanie - naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich. Jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza np.: nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.;

Cechą charakterystyczną zjawiska przemocy w rodzinie jest tendencja do powtarzania się pewnych prawidłowości nazwanych cyklem przemocy. Rozróżnia się następujące fazy tego cyklu:

1. **Faza narastającego napięcia** – jest to początek cyklu, charakteryzuje się on wzrostem napięcia i natężeniem sytuacji konfliktowych.
2. **Faza ostrej przemocy** – następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji na ofierze. W tej fazie najczęściej dochodzi do interwencji, ofiary pod wpływem silnych emocji spowodowanych doznana krzywdą decydują się wezwać pomoc, złożyć zawiadomienie na policję, podjąć inne działania.
3. **Faza miodowego miesiąca** – jest to faza skruchy ze strony sprawcy, okazywania żalu, miłości. Sprawca obiecuje poprawę, deklaruje, że nigdy się to nie powtórzy, jest miły i troskliwy. Ofiara wbrew zdrowemu rozsądkowi i wcześniejszym doświadczeniom wierzy sprawcy, ponieważ pragnie by to była prawda. W tej fazie wycofuje się z wcześniej podjętych działań, rezygnuje z pomocy, wycofuje skargi. Stopniowo sprawca przestaje być miły, napięcie ponownie narasta i faza kończy się nawrotem przemocy spowodowanym wzrostem napięcia.

Wraz z upływem czasu faza miodowego miesiąca ulega skróceniu, a akty przemocy stają się coraz bardziej brutalne i niebezpieczne dla ofiary.

Przemoc w rodzinie zaburza funkcjonowanie wszystkich jej członków, naruszając podstawowe prawa człowieka, niszczy poczucie godności, szacunku i zaufania.

Występowaniu przemocy szczególnie sprzyjają:

- obowiązujące w danym środowisku normy kulturowe i społeczne, m.in.: przekonanie o prawie rodziców do dominacji nad dzieckiem, przekonanie o dominacji mężczyzn nad kobietami;
- nadużywanie alkoholu i uzależnienie od alkoholu, który osłabia kontrolę zachowań, zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem, zaburza ocenę sytuacji, powoduje błędną interpretację zachowań innych osób;
- podeszły wiek - przemoc wobec osób starszych wzrasta, gdy w rodzinie występuje zależność pomiędzy członkami rodziny, dzielenie wspólnego mieszkania, fizyczne i psychiczne obciążenie opiekuna, izolacja społeczna rodziny, choroby psychiczne;
- niepełnosprawność jest czynnikiem ryzyka, ponieważ nad osobą niepełnosprawną członkowie rodziny i inne osoby mają ewidentną przewagę, a osoby te często zdane są na ich opiekę.

II. Podstawy prawne

Głównym aktem prawnym określającym zadania służące przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jest ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie², która wprowadza definicję przemocy w rodzinie, precyzuje zadania na poszczególnych szczeblach samorządu, określa zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz wobec osób stosujących przemoc. Ustawa nakłada na gminę obowiązek tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Ponadto, ustawodawca w art. 9d wprowadza procedurę „Niebieskie Karty”, jako narzędzie w oparciu o które podejmowane są interwencje w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą. Procedura obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Sposób jej realizacji określa Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty”, zgodnie z którym członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej m.in.:

- udzielają pomocy osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- podejmują działania w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, w celu zaprzestania stosowania tego rodzaju zachowań;
- zapraszają osobę, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, na spotkanie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej;
- opracowują indywidualny plan pomocy dla osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, i jej rodziny, który zawiera propozycje działań pomocowych;
- rozstrzygają o braku zasadności podejmowania działań.

Należy także podkreślić, że zgodnie z art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych powzięły

² Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie /Dz. U z 2020 r. poz. 218 z późn. zm./

podejrzanie o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy wobec członków rodziny, powinny niezwłocznie zawiadomić o tym Policję lub prokuratora.

Postępowanie karne w związku z zaistnieniem przemocy uruchamiana jest poprzez złożenie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa na Policji albo w prokuraturze. Zawiadomienie to można złożyć ustnie do protokołu, złożyć osobiście pismo w sekretariacie lub wysłać listem poleconym. Jeśli informacje zawarte w zawiadomieniu uzasadniają podejrzenie popełnienia przestępstwa, to zostaje wszczęte postępowanie karne. Składa się ono z dwóch etapów: postępowania przygotowawczego i sądowego. Przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1444 z późn._zm.) regulują m.in. sposób postępowania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu karnego stanowiący o tym, że: *§1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. §1a. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. §2. Jeżeli czyn określony w §1 lub 1a połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10. §3. Jeżeli następstwem czynu określonego w §1–2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.*

Dość nowym uprawnieniem, bardzo ważnym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, jakie daje policjantom możliwość podjęcia natychmiastowych działań wobec sprawcy przemocy w rodzinie jest nakaz opuszczenia mieszkania lub zakaz zbliżania. Zgodnie z ustawą „antyprzemocową”³, która obowiązuje od 30 listopada 2020 r., sprawca przemocy, który stanowi zagrożenie dla życia lub zdrowia domowników, po wydaniu nakazu przez policjantów, musi bezzwłocznie opuścić mieszkanie oraz otrzymuje zakaz zbliżania się do niego. Uprawnienia do wydania nakazu zostały przyznane Policji oraz Żandarmerii Wojskowej. Nakaz wydany przez te służby obowiązuje przez 14 dni, jednak na wniosek osoby dotkniętej przemocą sąd może przedłużyć ten okres.

³ Ustawa z dnia 30 kwietnia 2020 roku o zmianie ustawy –Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw /Dz. U. z 2020 r. poz. 956/.

III. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie

1. Analiza danych statystycznych

Diagnoza występowania zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Klembów została przeprowadzona na podstawie danych przedstawionych w rocznych sprawozdaniach z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w gminie Klembów na lata 2015-2020, jak i sprawozdań sporządzanych przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Klembów oraz Policję. Jednoznaczne określenie skali zjawiska przemocy w rodzinie jest bardzo trudne, gdyż dane zgromadzone przez instytucje i podmioty, które w swojej działalności mają bezpośredni lub pośredni kontakt z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie (organizacje pozarządowe, ośrodki pomocy społecznej, sądy, policja, placówki oświatowe, prokuratura, komisja rozwiązywania problemów alkoholowych, ośrodki wsparcia) stosują różne formy typologii i klasyfikacji danych. Trudno jednoznacznie określić liczbę osób doznających przemocy w rodzinie, które w wielu przypadkach nie składają zawiadomienia o przestępstwie z różnych powodów m.in. obawy przed sprawcą, brakiem wiary w możliwość skutecznego działania wymiaru sprawiedliwości, chęci zapomnienia o doznanej krzywdzie, ochrony sprawców lub osób z nimi związanych przed cierpieniem, wstydu, obawy przed wykluczeniem społecznym i innych czynników. Z tego też względu można przypuszczać, że znaczna liczba przypadków przemocy w rodzinie pozostaje nieujawniona.

Dane dotyczące podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie najdokładniej obrazuje liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”, bowiem każda założona na terenie gminy karta (niezależnie od podmiotu, który ją wszczął) przekazywana jest do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Tabela 1. Realizacja procedury „Niebieskie Karty” w gminie Klembów w latach 2018-2020

Procedura „Niebieskie Karty”	2018	2019	2020
Liczba wszystkich prowadzonych procedur w tym	32	41	32
Liczba wszczętych procedur	27	24	24
Liczba procedur kontynuowanych z poprzednich okresów	5	17	8
Liczba zakończonych procedur	15	33	24
Liczba spotkań grup roboczych	84	62	102

Liczba prowadzonych procedur w ostatnich latach wahała się w granicach 32-41. Jak można zauważyć nieco spadła liczba wszczynanych w poszczególnych latach nowych procedur z 27 do 24. Jest to nieznaczny spadek i utrzymywał się na jednakowym poziomie w latach 2019-2020. Sama liczba prowadzonych procedur nie obrazuje nam skali zjawiska, gdyż najistotniejszy jest fakt, jakie występują bariery przed zgłaszaniem przemocy w rodzinie. Czy wynika to faktycznie ze zmniejszenia tego zjawiska, czy z braku świadomości osób doznających przemocy o takiej możliwości, czy z niewłaściwego reagowania podmiotów do tego zobligowanych, itp.

Zapewne istotne znaczenie ma tutaj cały proces profilaktyki i przeciwdziałania zjawisku przemocy. Im będzie właściwie prowadzony i skierowany zarówno do osób dorosłych, jak i dzieci, tym możemy spodziewać się zmniejszenia jego skali, jak i wcześniejszego zdiagnozowania. Często osoby dotknięte przemocą odwołują moment zwrócenia się o pomoc, spowodowane jest to m.in. wstydem, strachem przed sprawcą, kierowaniem się stereotypami.

Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Poniżej przedstawione są dane obrazujące ilość wszczętych przez ww. podmioty procedur na terenie gminy Klembów.

Tabela 2. Procedura Niebieskie Karty w gminie Klembów w latach 2018-2020 – podział ze względu na podmiot wszczynający

Podmiot wszczynający procedurę „Niebieskie Karty”	Liczba formularzy „Niebieska Karta-A” przekazanych do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Klembów, wszczynających procedurę NK		
	2018	2019	2020
Policja	21	16	15
GOPS	4	7	7
Oświata	2	0	2
Służba zdrowia	0	1	0
GKRPA	0	0	0

Z powyższych danych wynika, że większość procedur „Niebieskie Karty” (78% w 2018 r., 63% w 2020 r.) została uruchomiona przez funkcjonariuszy Policji, następnie dokonywali jej

wszczęcia pracownicy socjalni GOPS Klembów. W kilku przypadkach w okresie 2018-2020 procedurę inicjowali przedstawiciele oświaty i służby zdrowia.

Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów, o których wyżej mowa, realizują procedurę w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. W dalszej kolejności zadania realizowane są przede wszystkim w ramach grup roboczych. Standardowo do grupy roboczej powoływany jest pracownik socjalny, w którego rejonie zamieszkuje dana rodzina, dzielnicowy, przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawiciel placówki oświatowej, do której uczęszczają dzieci z danej rodziny. W niektórych przypadkach do grupy roboczej powoływani są: kurator rodzinny, który sprawuje nadzór nad rodziną oraz przedstawiciel ochrony zdrowia. W 2020 roku zauważalny był znaczny wzrost liczby spotkań grup roboczych w stosunku do lat poprzednich.

Najbardziej obciążeni pracą z rodziną z problemem przemocy są pracownicy socjalni, jak i dzielnicowi, bowiem to oni najczęściej kontaktują się z członkami rodzin, spoczywa na nich największa ilość obowiązków w realizacji przyjętych planów działania.

Poniższa tabela przedstawia działania realizowane przez Policję na terenie gminy Klembów. Charakterystyczna jest utrzymująca się prawie na jednakowym poziomie od 2018 roku liczba interwencji policyjnych z kategorii „domowych”. Należy zauważyć, że w jednej rodzinie może dochodzić w ciągu roku do kilku interwencji. W roku 2019 najwięcej prowadzonych postępowań przygotowawczych na podstawie art. 207 kodeksu karnego zakończyło się sporządzeniem aktu oskarżenia.

Tabela 3. Działania Policji, lata 2018-2020 - przemoc w rodzinie na terenie gminy Klembów

	2018	2019	2020
Liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty	21	16	15
Liczba interwencji policyjnych z kategorii domowych	151	151	149
Liczba prowadzonych postępowań przygotowawczych z art. 207 kk, w tym:	40	38	37
zakończonych sporządzenie aktu oskarżenia	20	28	22
umorzonych wobec braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa	20	10	15

Na podstawie danych zawartych w wypełnianych z osobą dotkniętą przemocą formularzy Niebieska Karta A przedstawione zostały formy przemocy wskazane przez te osoby.

Najczęściej występującą formą jest przemoc psychiczna (wyzwiska, ośmieszanie, kontrolowanie, krytykowanie, poniżanie, ciągle niepokojenie), jak i fizyczna (popychanie, uderzanie, wykręcanie rąk, spoliczkowanie). Przemoc psychiczna występuje najczęściej. Jest jednocześnie dość trudna do udowodnienia i często osoby dotknięte tą formą przemocy długo odwołują moment jej zgłoszenia.

Tabela 4. Formy przemocy wskazywane przez osoby dotknięte przemocą w gminie Klembów, zgodnie z formularzem Niebieska Karty A (wszczęcie procedury) w latach 2018-2020

Forma przemocy w rodzinie	2018	2019	2020
Przemoc fizyczna			
popychanie	11	16	9
uderzanie	10	17	8
wykręcanie rąk	7	11	6
duszenie	5	7	2
kopanie	2	9	5
spoliczkowanie	4	9	6
inne	2	0	1
Uszkodzenia ciała			
zasinienia	8	10	7
zadrapania	4	8	5
krwawienia	3	2	3
oparzenia	0	1	1
inne	1	0	0
Przemoc psychiczna			
izolacja	5	9	4
wyzwiska	11	21	13
ośmieszanie	10	17	10
groźby	9	20	8
kontrolowanie	8	7	10
ograniczanie kontaktów	3	7	8
krytykowanie	11	19	13
poniżanie	11	17	11
demoralizacja	3	8	5

ciągle niepokojenie	12	19	11
inne	2	0	1
Przemoc seksualna			
zmuszanie do obcowania płciowego i innych czynności seksualnych	2	2	2
Inny rodzaj zachowań			
niszczenie/uszkodzenie mienia	9	14	5
zabór/przywłaszczenie mienia	5	8	5
groźba karalna/znieważenie	8	13	7
zmuszanie do picia alkoholu	0	0	0
zmuszanie do zażywania środków odurzających lub substancji psychotropowych oraz niezleconych przez lekarza leków	0	0	0
inne działania na szkodę najbliższych	3	5	4

Osobami doznającymi przemocy na terenie gminy Klembów są najczęściej kobiety. W latach 2018-2020 przemocy doznawały również dzieci. Dorośli mężczyźni stanowili w latach 2018-2020 blisko 4% osób doznających przemocy. W związku z prowadzoną procedurą NK w oparciu o art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w latach 2019-2020 odebranych zostało z rodziny 4 dzieci (3 dzieci umieszczonych zostało w rodzinach zastępczych spokrewnionych, 1 w rodzinie niespokrewnionej).

Tabela 5. Charakterystyka osób doświadczających przemocy i stosujących przemoc w procedurze „Niebieskie Karty” w gminie Klembów, lata 2018-2020

Podział ze względu na wiek	Osoby, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie						Osoby, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie					
	2018		2019		2020		2018		2019		2020	
	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
do 18 r. życia	1	0	0	2	1	1	0	0	0	0	0	0
od 18 do 67 lat	25	1	20	1	18	1	0	26	4	23	3	20
od 67 lat	1	0	2	0	2	0	0	1	0	1	0	1
Ogółem	27	1	22	3	21	2	0	27	4	24	3	21

Z pewnością, jeżeli nawet przemoc nie jest skierowana bezpośrednio do dziecka, to ono również staje się ofiarą przemocy. Wzrastanie w atmosferze przemocy fizycznej i psychicznej może mieć dla dziecka poważne konsekwencje. Dzieci, nawet małe, widząc przemoc czują się bardzo bezbronni i pozostawieni samym sobie, a jednocześnie częściowo odpowiedzialni za to, co się dzieje. Niejednokrotnie wydaje im się, że same są winne tej agresji. Sytuacja taka powodować może u dzieci ogromne problemy i zaburzenia behawioralne: symptomy psychosomatyczne i zaburzenia psychiczne, takie jak niskie poczucie własnej wartości, niepokój, problemy ze snem, trudności w szkole, lękliwość i agresję, aż po myśli samobójcze.

Dorastanie w atmosferze przemocy domowej może również wpływać na stosunek dzieci do przemocy i ich własnych agresywnych zachowań. Obserwując zachowanie rodziców bądź samemu doświadczając przemocy, dzieci mogą przejmować problematyczne wzorce zachowań dorosłych.

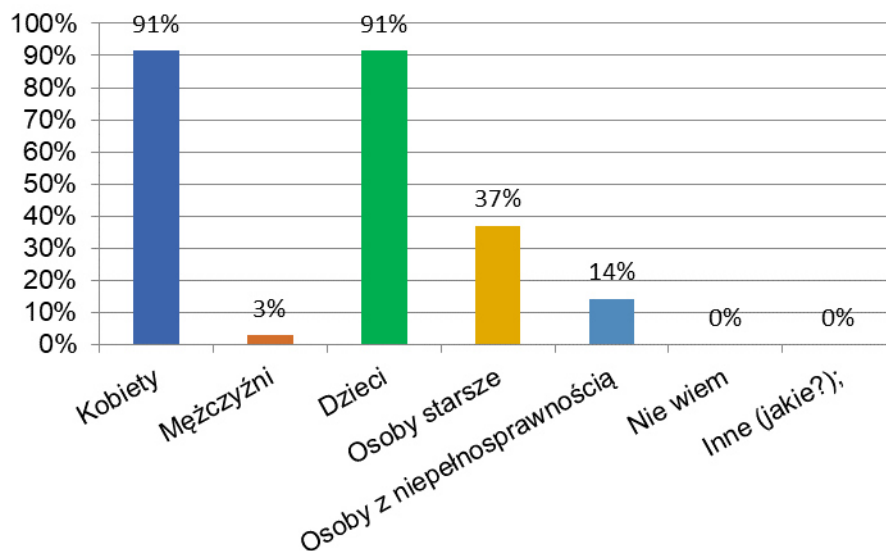
2. Prezentacja i analiza danych ankietowych

Badanie dotyczące zjawiska przemocy na terenie gminy Klembów zostało przeprowadzone w styczniu 2021 r., wzięło w nim udział 35 osób (31 mieszkańców gminy Klembów i 4 osoby nie mieszkające na terenie gminy Klembów). Ankieta udostępniona została elektronicznie za pomocą portalu społecznościowego gminy Klembów.

Ankieta składała się z 12 pytań merytorycznych. Dotyczyły one charakterystyki osób doświadczających przemocy, przyczyn stosowania przemocy, form przemocy, pomocy na rzecz osób doświadczających przemocy, jak również działań jakie powinny być realizowane w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Poniższe dane prezentują ww. obszary.

Pierwsze pytanie, jakie zostało postawione, dotyczyło informacji, kto jest najbardziej narażony na przemoc w rodzinie. Jak wynika z przeprowadzonej ankiety najbardziej zagrożone przemocą domową są kobiety (91,43%) oraz dzieci (91,43%). Dość duży odsetek stanowią również osoby starsze (37,14%) i z niepełnosprawnościami (14,29%).

Wykres 1. Osoby narażone na przemoc w rodzinie na terenie gminy Klembów

Blisko 52% respondentów wskazało, że zna rodzinę w której występuje przemoc. Takie odpowiedzi wyraźnie wskazują, że zjawisko przemocy w rodzinie jest dość powszechne.

Poniższa tabela obrazuje rodzaje przemocy występujące na terenie gminy Klembów, jakie wskazywali ankietowani.

Tabela 6. Rodzaje przemocy najczęściej występujące w rodzinach w gminie Klembów

Rodzaje przemocy	Liczba odpowiedzi	%
Przemoc fizyczna	23	65,71
Przemoc psychiczna	21	60,00
Przemoc ekonomiczna	3	8,57
Przemoc seksualna	1	2,86
Zaniedbywanie	9	25,71
Wszystkie występują tak samo często	3	8,57
Trudno powiedzieć	7	20,00
Inne (jakie?)	0	0,00

Tabela 7. Formy przemocy najczęściej występujące w rodzinach w gminie Klembów

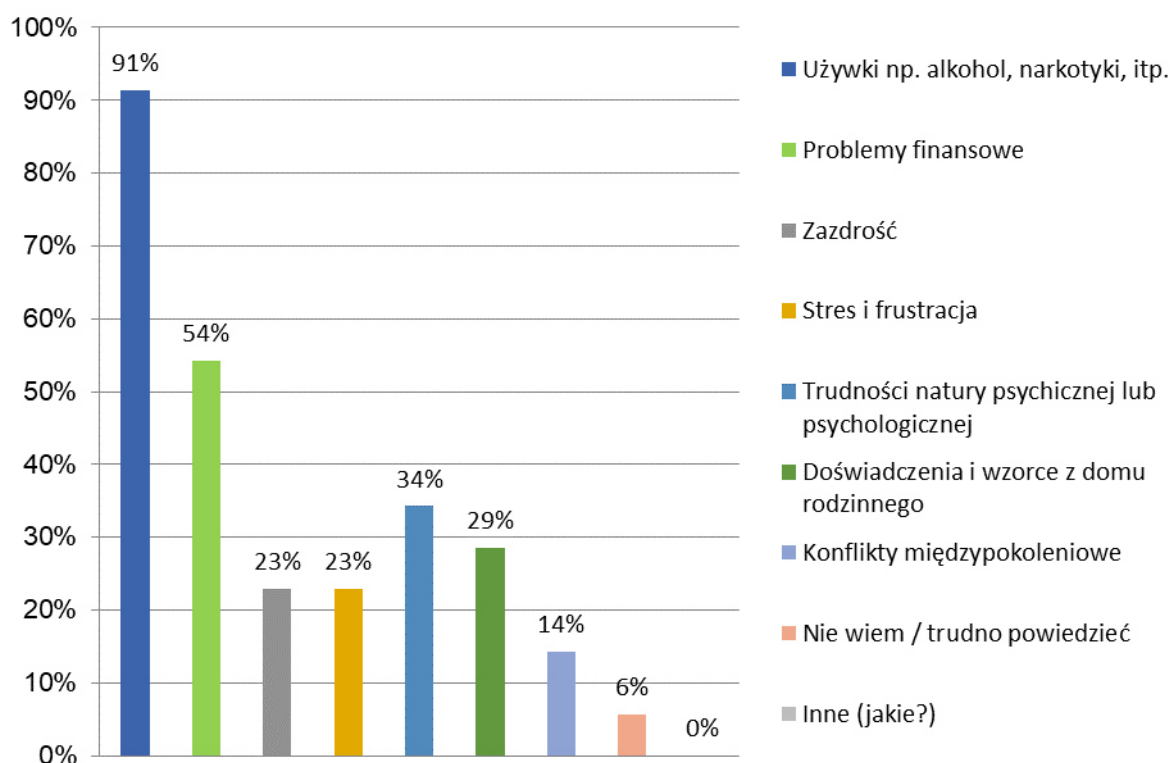
Różne formy przemocy	Liczba odpowiedzi	%
Zadawanie bólu fizycznego (bicie, popychanie)	26	74,29
Zakazywanie kontaktów z rodziną i znajomymi lub ograniczanie tych kontaktów	6	17,14
Wyrzucanie z domu	4	11,43
Niszczanie własności	15	42,86
Zabieranie pieniędzy i/lub nieustanne kontrolowanie wydatków	7	20,00
Poniżanie, zmuszanie do wykonywania uwłaczających czynności	5	14,29
Zmuszanie do kontaktów seksualnych	3	8,57
Wyśmiewanie się z opinii, poglądów i/ lub stałe krytykowanie	13	37,14
Obrażanie, wyzywanie	22	62,86
Zawstydzanie w obecności innych	8	22,86
Obwinianie osoby krzywdzonej za agresywne zachowanie sprawcy	9	25,71
Inne (jakie?)	1	2,86
Nie wiem / trudno powiedzieć	5	14,29
Żadne z powyższych	0	0,00

Widoczny jest duży odsetek przemocy fizycznej w formie bicia czy popychania ofiary. Jednak wysokie wskaźniki dotyczące: obrażania, wyzywania, wyśmiewania z poglądów, opinii, stałe krytykowanie, ograniczanie kontaktów, potwierdzają, że znaczący obszar przemocy w rodzinie dotyczy przemocy psychicznej. Wyniki przeprowadzonego badania potwierdzają również dane statystyczne.

Duże znaczenie w przeciwdziałaniu przemocy psychicznej, ma profilaktyka z zakresu konstruktywnego komunikowania się, jak i przeciwdziałanie mowie nienawiści. Często osoby nie zdają sobie sprawy z konsekwencji swoich słów. Obecnie przykładem takiej przemocy mogą być zachowania młodzieży w formie internetowego 'hejtu'.

Bardzo istotne znaczenie w rozwiązywaniu problemu przemocy mają przyczyny jej stosowania. Z przeprowadzonego badania wynika, że na pierwszym miejscu jako przyczynę stosowania przemocy w rodzinie wskazano używki tj. alkohol, narkotyki itp.

Wykres 2. Najczęstsze przyczyny występowania przemocy w rodzinie w gminie Klembów

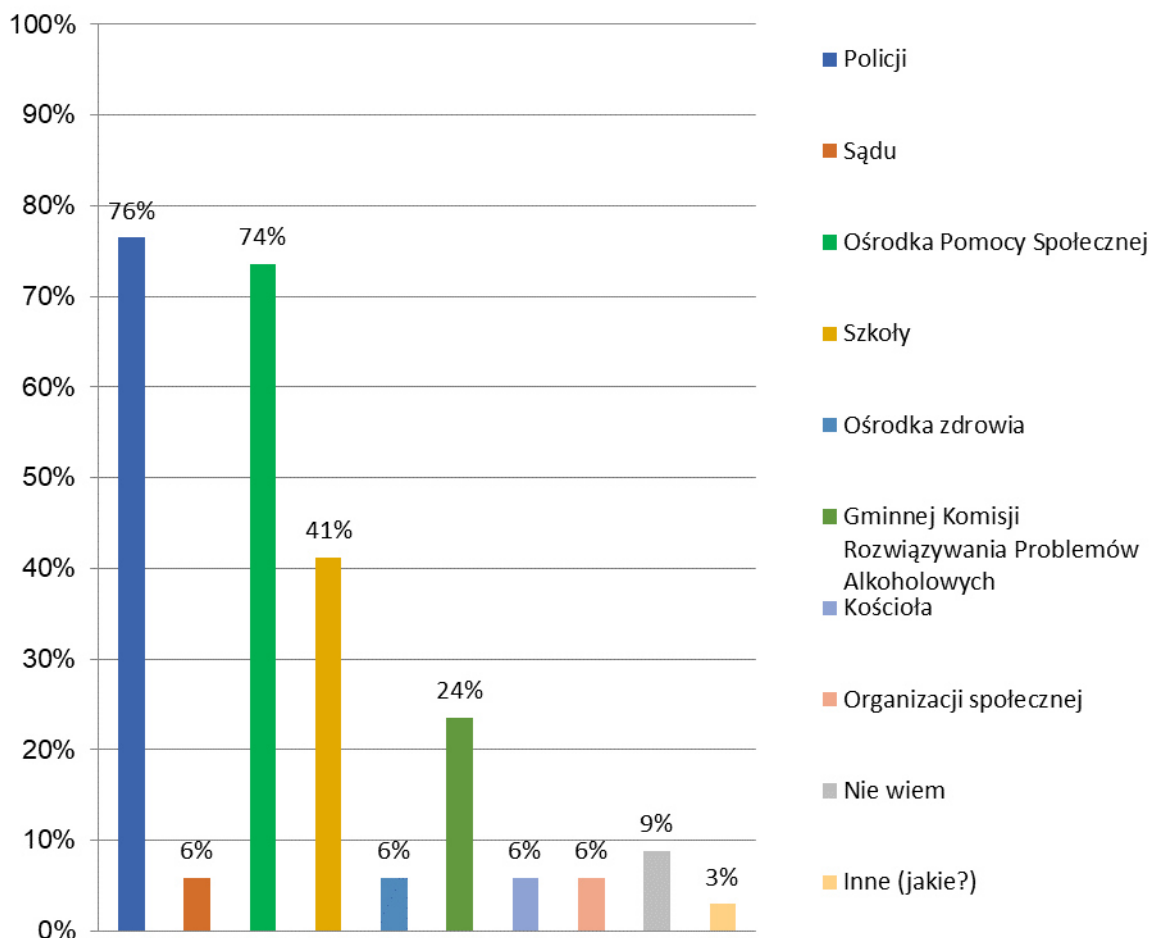

W rodzinach, w których stosowana jest przemoc bardzo często występują także problemy finansowe. Badani wskazywali też inne istotne przesłanki, takie jak trudności natury psychicznej, doświadczenia i wzorce wyniesione z domu, jak również zazdrość, stres i frustrację. Powyższe wyniki badania wskazują na konieczność podejmowania działań z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom, ale również ograniczania przyczyn uzależnień (sięgania po używki).

Pozostałe pytania w ramach przeprowadzonego badania dotyczyły informacji na temat możliwości uzyskania pomocy, znajomości instytucji zajmujących się zjawiskiem przemocy, jak i własnych opinii na temat zakresu udzielanej pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie.

Respondenci wskazali, że na terenie gminy Klembów osoba doznająca przemocy w rodzinie może liczyć na pomoc przede wszystkim ze strony Policji, OPS-u oraz szkoły. 9% badanych nie wiedziało na jakie instytucje można liczyć w sytuacji przemocy w rodzinie.

Wykres 3. Podmioty wskazane przez respondentów, do których można zwrócić się po pomoc w gminie Klembów

Na pytanie czy słyszał/a Pan/Pani o Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Gminie Klembów 54% ankietowanych odpowiedziało przecząco, natomiast 42% zaznaczyło odpowiedź twierdzącą, pozostały odsetek badanych wskazało, że nie mogą tego określić. Dane te wskazują, iż należy częściej i poprzez różne kanały przekazywać informacje o zdaniach jakie realizuje Zespół Interdyscyplinarny oraz grupy robocze.

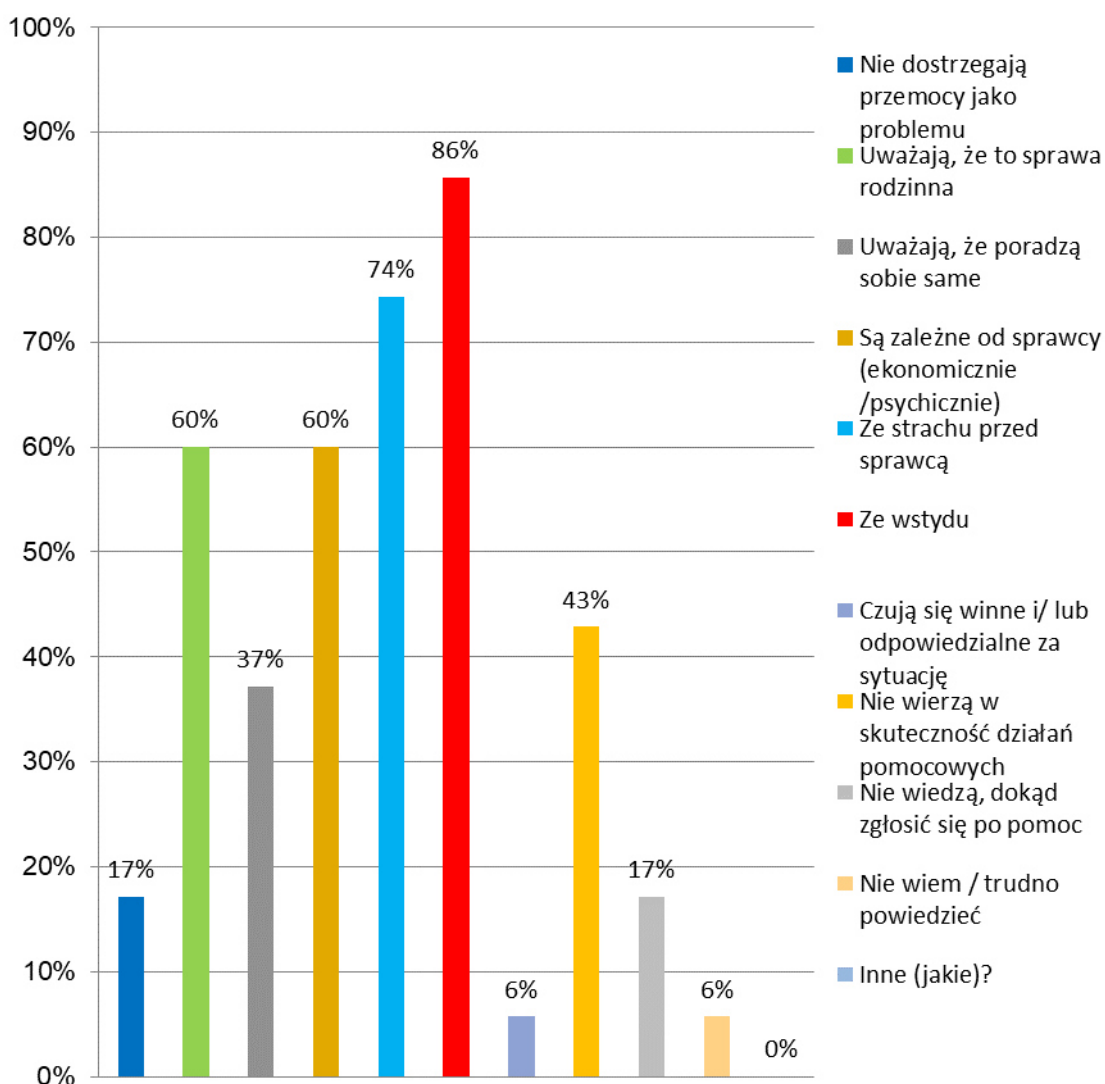
W przypadku doznawania przemocy przez osoby znajome ankietowani w większości przypadków (63%) doradziliby kontakt z instytucją publiczną (Policja lub GOPS), następnie staraliby się pomóc we własnym zakresie (46%), jak również szukaliby informacji w Internecie (31%).

Tabela 8. Działania, jakie podjęłyby osoby w przypadku występowania przemocy w rodzinie wśród znajomych

Gdyby wśród Pana/Pani znajomych ktoś potrzebował wsparcia ze względu na przemoc w rodzinie, to:	Liczba odpowiedzi	%
doradził/a by Pan/i kontakt z instytucją publiczną	22	62,86
doradził/a by Pan/i kontakt z organizacją pozarządową	5	14,29
staralby / starałaby się Pan/i pomóc we własnym zakresie	16	45,71
szukałby / szukałaby Pan/i informacji w internecie	11	31,43
nie wiedział/aby Pan/i co doradzić	2	5,71
nic by Pan/i nie zrobił/a, ponieważ są instytucje, które pomagają w takich sytuacjach	0	0,00
nie zainteresował/a by się Pan/i tą sytuacją	0	0,00
nie wiem	3	8,57
inne, jakie?	0	0,00

Bardzo duże bariery w zgłaszaniu się po pomoc do odpowiednich podmiotów stanowią następujące czynniki: wstyd, strach przed sprawcą, zależność od sprawcy, uważanie przemocy jako sprawy rodzinnej. Istotnym czynnikiem jest też brak zaufania, co do skuteczności działań pomocowych instytucji. Należy jednak zauważyć, że osoby doznające przemocy często oczekują natychmiastowej zmiany sytuacji, trudno im się pogodzić z faktem, że wymagane są określone procedury. Mimo wszystko, na każdym etapie postępowania mogą liczyć na wsparcie w formie psychologicznej, socjalnej czy terapeutycznej.

Wykres 4. Powody nie zgłaszania się o pomoc przez osoby doznające przemocy w rodzinie

Poniższa tabela przedstawia odpowiedzi ankietowanych dotyczące działań zmierzających do przeciwdziałania przemocy. Jak wynika z wcześniejszych odpowiedzi oraz danych statystycznych, głównie powinno się podejmować działania mające na celu zwiększenie świadomości mieszkańców na temat zjawiska przemocy w rodzinie (57%), zwiększyć bezpieczeństwo osób poszkodowanych(51%), przyspieszyć realizację działań pomocowych (51%), izolować sprawców przemocy (49%), zwiększyć dostępność specjalistycznego poradnictwa (49%), jak i zwiększyć działania profilaktyczne wśród dzieci i młodzieży (46%).

Tabela 9. Działania wskazane przez ankietowanych, jakie należy podjąć, aby zwiększyć skuteczność przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Co powinno się zmienić, by działania zmierzające do przeciwdziałania przemocy w rodzinie były bardziej skuteczne?	Liczba odpowiedzi	%
Zwiększenie świadomości mieszkańców na temat zjawiska przemocy w rodzinie	20	57,14
Zwiększenie działań profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży	16	45,71
Lepsze rozpowszechnianie ofert pomocy dla osób DOZNAJĄCYCH przemocy w rodzinie	17	48,57
Lepsze rozpowszechnianie ofert pomocy dla osób STOSUJĄCYCH przemoc w rodzinie	6	17,14
Zwiększenie bezpieczeństwa osób poszkodowanych	18	51,43
Przyspieszenie realizacji działań pomocowych i /lub interwencyjnych	18	51,43
Zwiększenie dostępności do poradnictwa prawnego, terapeutycznego, socjalnego	17	48,57
Umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparcia	5	14,29
Organizowanie ogólnodostępnych akcji społecznych	4	11,43
Izolowanie osób stosujących przemoc	17	48,57
Nie wiem /Trudno powiedzieć	1	2,86
Inne (jakie?)	0	0,00

3. Zasoby instytucjonalne

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie odbywać się powinna w oparciu o współpracę i zaangażowanie wielu instytucji i organizacji zajmujących się problemami społecznymi. Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych są:

- instytucje publiczne, samorządowe,
- organizacje pozarządowe,
- inne podmioty.

Do zasobów instytucjonalnych na terenie gminy Klembów należy zaliczyć:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Klembowie
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Klembowie
- Komisariat Policji w Tłuszczu
- Sąd Rejonowy w Wołominie
- Zespół Szkół w Ostrówku
- Szkołę Podstawową im. Janusza Korczaka w Dobczynie
- Szkołę Podstawową im. Mariana Gotowca w Klembowie
- Szkołę Podstawową im. Jana Pawła II w Kruszu
- Szkołę Podstawową w Starym Kraszewie
- Szkołę Podstawową im. Jana III Sobieskiego w Woli Rasztowskiej
- Placówki ochrony zdrowia w Ostrówku i Woli Rasztowskiej
- Gminny Ośrodek Kultury w Klembowie
- Gminną Bibliotekę Publiczną w Klembowie
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie
- Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie
- Ochotniczą Staż Pożarną w Dobczynie
- Ochotniczą Staż Pożarną w Klembowie
- Ochotniczą Staż Pożarną w Kruszu
- Ochotniczą Staż Pożarną w Roszczepie

Na terenie gminy Klembów funkcjonują również organizacje pozarządowe i grupy nieformalne, których działalność z pewnością wpływa na integrację społeczności lokalnej, w tym ograniczanie problemów społecznych. Podmioty te należy również uwzględnić w profilaktyce na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

4. Wnioski i rekomendacje

W celu stworzenia zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie podejmowane działania należy zawrzeć w obrębie trzech obszarów:

⇒ **profilaktyka** - działania ukierunkowane na zapobieganie występowaniu niepożądanych zjawisk społecznych i /lub pogłębianiu się już występujących, adresowane do ogółu społeczności lub do wybranych grup, ukierunkowane na podnoszenie wiedzy dotyczącej ryzyk, umiejętności zachowania się w niepożądanym sytuacji oraz kształtowanie postaw,

które pozwolą uniknąć wystąpienia trudności życiowych lub szybciej je rozwiązać gdy się pojawią, w odniesieniu do społeczności także budowanie wrażliwości społecznej i empatii;

⇒ **interwencja** - działania ukierunkowane na rozwiązywanie problemów osób doświadczających, jak i stosujących przemoc w rodzinie, obejmujące wsparcie instytucjonalne i społeczne, w tym wsparcie materialne (lokalowe, finansowe), jak i niematerialne (pracę socjalną, doradztwo, asystowanie, grupy wsparcia, terapię etc.);

⇒ **integracja** - obejmuje działania ukierunkowane na zachowanie i/lub wzmocnienie spójności społecznej, podnoszenie poziomu kapitału społecznego, budowanie zaufania do instytucji publicznych, dotyczy zarówno integracji społecznej, jak i społeczno-instytucjonalnej.

Wnioski	Rekomendacje
<ul style="list-style-type: none"> - Zjawisko przemocy w rodzinie jest tematem wrażliwym i trudnym do diagnozowania. Osoby doznające przemocy nie chcą lub przez bardzo długi czas nie zgłaszają tego problemu z obawy przed represjami ze strony sprawcy, ze wstydu, z przekonania, że są to sprawy rodzinne, jak też z obawy przed skutecznością działań pomocowych. - Przemoc najczęściej występuje w rodzinach z problemem alkoholowym. Potwierdzają to dane statystyczne Policji, jak i dane Zespołu Interdyscyplinarnego. Pozostałe zdiagnozowane przyczyny przemocy w rodzinie (m.in. problemy finansowe, wzorce rodzinne, zaburzenia psychiczne, zazdrość, stres) również stanowią znaczący odsetek zjawiska przemocy. - Najczęściej występującymi formami przemocy są przemoc psychiczna i fizyczna. Zwiększająca się ilość procedur Niebieskie Karty, w których przemoc psychiczna jest dominująca świadczy o dużym deficycie emocjonalnym sprawców przemocy, problemach w komunikacji oraz o stereotypowym myśleniu sprawców przemocy. - Liczba prowadzonych przez Policję postępowań przygotowawczych w roku 2020 - 37, zakończonych sporządzeniem aktu oskarżenia – 22, umorzeniem wobec braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa - 15, wskazuje na trudności w udokumentowaniu zjawiska przemocy lub wycofywanie się ofiar z postępowania. - Niewystarczająca wiedza mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> - Dane statystyczne nie obrazują w pełni skali zjawiska przemocy w rodzinie. Należy systematycznie diagnozować problem przemocy w środowisku lokalnym, podejmować działania zwiększające świadomość osób na temat zjawiska przemocy. Zwiększyć zaufanie ofiar przemocy do podmiotów zobowiązanych do udzielania wsparcia. - Zintegrowana profilaktyka alkoholowa i przeciwdziałania przemocy. Podejmowanie działań edukacyjnych – czynniki wpływające na proces uzależnienia, fazy uzależnienia, proces leczenia etc. Zapewnienie przez gminę programów edukacyjno-korekcyjne dla sprawców przemocy lub kierowanie ich na programy do innych placówek (poza gminą Klembów). Wsparcie członków rodzin osób uzależnionych i/lub stosujących przemoc – psychologiczne, terapeutyczne, grupy wsparcia etc. - Niezbędna jest systematyczna edukacja w zakresie konstruktywnej komunikacji, eliminowania „mowy nienawiści”, okazywania szacunku i tolerancji, rozwiązywania sytuacji problemowych bez agresji i przemocy. Upowszechnianie wiedzy wśród mieszkańców o formach przemocy, konsekwencjach ich stosowania, sposobach rozpoznawania przemocy. - Wspieranie osób doznających przemocy podczas prowadzonych postępowań (przedstawiciele podmiotów działających w zakresie

<p>o działalności podmiotów zobowiązanych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie – Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i zakresu oferowanego wsparcia.</p>	<p>przeciwdziałania przemocy w rodzinie). Zapewnienie specjalistycznego wsparcia, tworzenie grup wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie i członków ich rodzin. – Zintensyfikowanie działań informacyjnych, poprzez wykorzystanie różnych kanałów. Upowszechnianie oferowanego wsparcia, dostosowywanie działań do zdiagnozowanych potrzeb mieszkańców. Współpraca podmiotów zobowiązanych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Klembów w celu efektywnego rozwiązywania problemu przemocy domowej.</p>
---	--

Na podstawie informacji zawartych w diagnozie problemu przemocy w rodzinie przeprowadzono analizę SWOT, która miała posłużyć ocenie mocnych i słabych stron gminy Klembów w kontekście przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz szans i zagrożeń, jakie wynikają z czynników zewnętrznych. Analiza ta pozwoliła na ocenę i całościowy ogląd gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz wskazanie jego słabych punktów, które należy niwelować. Pomogła w określeniu priorytetowych obszarów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a tym samym w sformułowaniu celu głównego i celów szczegółowych Programu.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – zapewnienie wsparcia specjalistycznego dla osób dotkniętych problemem przemocy lub uzależnienia – dobra współpraca podmiotów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie: GOPS, Policja, GKRPA, oświata, kuratorzy, służba zdrowia, itp. – realizowanie procedur „Niebieskie Karty” oraz często stosowana przez GKRPA procedura kierowania wniosków do sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego – dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny, – prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień i przemocy wśród dzieci i młodzieży, – możliwość rozpowszechniania informacji o przemocy w rodzinie w mediach lokalnych: 	<ul style="list-style-type: none"> – brak narzędzia wykonawczego wobec sprawców przemocy do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych – powszechny pogląd o braku konsekwencji ponoszonych przez sprawcę przemocy będący czynnikiem osłabiającym podejmowanie działań przeciwko niemu, – nierównomierne zaangażowanie przedstawicieli podmiotów w ramach procedury Niebieskie Karty, – nieznanostwo instytucji pomocowych, – wypalenie zawodowe przedstawicieli podmiotów wywołane m.in. nadmiarem obowiązków zawodowych, silnymi emocjami, – brak na terenie gminy organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie

gazeta, Facebook Gminy, strony internetowe, tablice ogłoszeń	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową, - wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemu uzależnienia i współuzależnienia, - zwiększenie działań informacyjnych dotyczących problematyki uzależnień i przemocy w rodzinie - kampanie informacyjne wpływające na zmianę świadomości społeczeństwa dot. problemu przemocy w rodzinie adresowane do ogółu społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem ofiar i świadków przemocy, - możliwość pozyskiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych, - szkolenia podnoszące umiejętności zawodowe osób zajmujących się problematyką przemocy (szkolenia dla różnych grup zawodowych) 	<ul style="list-style-type: none"> - istniejące w społeczeństwie przekonania i stereotypy dot. przemocy, przyzwolenie społeczne na stosowanie przemocy domowej, - małe zaangażowania lokalnego środowiska w kampanie informacyjne i spotkania edukacyjne z zakresu przeciwdziałania przemocy, - obniżający się wiek inicjacji alkoholowej, - zbyt niskie kary w stosunku do rangi popełnionych czynów, najczęściej kara w zawieszeniu, - brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy, - zbyt późne zgłaszanie problemu przemocy, niechęć do współpracy osób doświadczających przemocy domowej

IV. Cele i kierunki działania

Cel główny

ZINTEGROWANY I SKUTECZNY SYSTEM PRZECIDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE KLEMBÓW

Cel strategiczny 1

PROFILAKTYKA PRZEMOCY W RODZINIE

Cele operacyjne

1. Zwiększanie świadomości społecznej na temat problemu przemocy w rodzinie.
2. Realizacja działań środowiskowych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Rozwój poradnictwa dla osób zagrożonych lub dotkniętych przemocą w rodzinie.

Kierunki działań do celów operacyjnych

1. Informowanie i edukowanie na temat przyczyn, form i skutków przemocy poprzez realizację kampanii informacyjnych, rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (broszur, plakatów, ulotek itp.), informacja w prasie lokalnej oraz na stronie internetowej.

2. Realizacja działań informacyjno – edukacyjnych służących ochronie dzieci, osób starszych lub/i z niepełnosprawnością przed przemocą w rodzinie.
3. Działania edukacyjne służące modelowaniu prawidłowych funkcji rodziny i wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców.
4. Oddziaływanie na świadków przemocy poprzez informowanie o konieczności i sposobach reagowania na przemoc w rodzinie.
5. Organizacja form spędzania czasu wolnego sprzyjających wzmocnieniu więzi rodzinnych.
6. Realizacja programów i zajęć profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży m. in. Z zakresu radzenia sobie ze złością i agresją oraz konstruktywnego rozwiązywania konfliktów.
7. Promowanie zabaw, książek i programów wolnych od przemocy wśród dzieci i ich rodziców.
8. Diagnozowanie i rozwiązywanie konfliktów w rodzinie z zastosowaniem mediacji rodzinnych.
9. Stworzenie, rozpowszechnianie i aktualizacja kompleksowej bazy danych z informacjami nt. instytucji/ organizacji świadczących pomoc rodzinom problemem przemocy.
10. Prowadzenie i bieżąca aktualizacja zakładki na stronie internetowej GOPS Klembów dotyczącej przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Wskaźniki realizacji działań

1. Liczba dystrybuowanych poradników, ulotek, plakatów
2. Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjnych
3. Liczba artykułów prasowych
4. Liczba spotkań informacyjno-edukacyjnych dla mieszkańców
5. Liczba działań edukacyjnych skierowanych do rodziców (np. spotkań, prelekcji)
6. Liczba konsultacji psychologicznych, terapeutycznych i prawnych
7. Liczba osób uczestniczących w konsultacjach psychologicznych, terapeutycznych i prawnych
8. Liczba grup wsparcia
9. Liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia
10. Liczba informacji w mediach lokalnych
11. Liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych
12. Liczba uczestników w tych programach

Odpowiedzialni za realizację działań

Wójt Gminy, Rada Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne samorządu gminnego, Policja, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów

Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, placówki oświatowe i kulturalne.

Źródła finansowania

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy

Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, służba zdrowia, Sąd Rejonowy, lokalne media, placówki leczenia uzależnień, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.

Okres realizacji

2021-2025

Cel strategiczny 2

ZINTEGROWANE WSPARCIE OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY W RODZINIE

Cele operacyjne

1. Profesjonalna realizacja procedury „Niebieskie Karty”
2. Rozwój specjalistycznego wsparcia z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Kierunki działań do celów operacyjnych

1. Identyfikowanie problemu przemocy w rodzinie poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”.
2. Udzielanie pomocy prawnej, psychologicznej, terapeutycznej, pedagogicznej, socjalnej dla osób doznających przemocy oraz zagrożonych przemocą.
3. Informowanie osób doznających przemocy w rodzinie o instytucjach i organizacjach oferujących specjalistyczne wsparcie.
4. Udzielenie wsparcia dzieciom i młodzieży z rodzin zagrożonych przemocą domową w ramach zajęć pozalekcyjnych.
5. Zwiększenie dostępności do specjalistycznego poradnictwa poprzez utworzenie Gminnego Punktu Konsultacyjnego.
6. Udzielenie wsparcia dzieciom i młodzieży z rodzin zagrożonych przemocą domową w ramach zajęć pozalekcyjnych.

7. Udzielenie pomocy medycznej osobom doznającym przemocy w rodzinie oraz wystawienie bezpłatnego zaświadczenia o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała w związku z użyciem przemocy w rodzinie.
8. Zapewnienie bezpiecznego schronienia ofiarom przemocy w rodzinie w Ośrodku Interwencji Kryzysowej lub innych placówkach.
9. Ograniczanie skutków przemocy w rodzinie np. poprzez prowadzenie grup wsparcia, grup samopomocowych dla ofiar przemocy w rodzinie.

Wskaźniki realizacji działań

1. Liczba prowadzonych procedur Niebieskie Karty
2. Liczba godzin specjalistycznego poradnictwa
3. Liczba osób korzystających ze specjalistycznego poradnictwa
4. Liczba dzieci objętych wsparciem
5. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie zapewnienia mieszkania
6. Liczba osób skierowanych do POIK
7. Liczba grup wsparcia
8. Liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia

Odpowiedzialni za realizację działań

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Klembowie, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Klembowie, Policja, placówki oświatowe, służba zdrowia, Sąd Rejonowy.

Źródła finansowania

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczne, organizacje pozarządowe.

Okres realizacji

2021-2025

Cel strategiczny 3

PROCEDURY INTERWENCYJNE I ODDZIAŁYWANIA NA OSOBY STOSUJĄCE PRZEMOC W RODZINIE

Kierunki działań do celów operacyjnych

1. Informowanie sprawców przemocy o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy w rodzinie oraz motywowanie osób stosujących przemoc do podjęcia działań na rzecz zaprzestania przemocy.
2. Izolowanie sprawców przemocy poprzez zastosowanie instrumentów prawnych w postaci nakazu opuszczenia lokalu, zakazu zbliżania się sprawcy do ofiary.
3. Kierowanie do programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie.
4. Prowadzenie działań terapeutycznych skierowanych do sprawców przemocy w tym nadużywających alkoholu.

Wskaźniki realizacji działań

1. Liczba sporządzonych Niebieskich Kart (część D)
2. Liczba osób wobec których zastosowano nakaz opuszczenia lokalu
3. Liczba osób wobec których zastosowano zakaz zbliżania się sprawcy do ofiary przemocy
4. Liczba osób uczestniczących w programie korekcyjno – edukacyjnym
5. Liczba osób uczestniczących w terapii

Odpowiedzialni za realizację działań

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Klembowie, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Klembowie, Policja, służba zdrowia, Sąd Rejonowy.

Źródła finansowania

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy

Prokurator, organizacje pozarządowe.

Okres realizacji

2021-2025

Cel strategiczny 4

INTERDYSCYPLINARNE DZIAŁANIA PODMIOTÓW ODPOWIEDZIALNYCH ZA ZAPRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONĘ OFIAR PRZEMOCY

Cele operacyjne

1. Efektywna współpraca służb pomocowych
2. Rozwój kompetencji przedstawicieli służb pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Kierunki działań do celów operacyjnych

1. Koordynowanie działań lokalnych instytucji i organizacji w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Systematyczne diagnozowanie skali i charakteru problemu przemocy w rodzinie, potrzeb i zasobów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Prowadzenie statystyk służących monitorowaniu problemu przemocy w rodzinie oraz podejmowanych działań.
4. Wymiana informacji nt. kompetencji, zadań, świadczonych form wsparcia pomiędzy poszczególnymi służbami odpowiedzialnymi za przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
5. Organizacja szkoleń, warsztatów, spotkań edukacyjnych dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych.
6. Zapewnienie superwizji przemocy dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych.
7. Udział w szkoleniach, warsztatach, konferencjach i seminariach organizowanych na szczeblu powiatowym, wojewódzkim lub ogólnokrajowym.
8. Wzmocnienie współpracy jednostek samorządowych z wymiarem sprawiedliwości i służbą zdrowia.
9. Zabezpieczenie środków na obsługę bieżącego funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego.
10. Organizowanie spotkania pracowników instytucji współpracujących w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zakresie wymiany doświadczeń, konsultacji.
11. Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz ofiar przemocy.

Wskaźniki realizacji działań

1. Liczba powołanych grup roboczych
2. Liczba posiedzeń grup roboczych

3. Liczba procedur Niebieskie Karty
4. Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
5. Liczba szkoleń, warsztatów lub spotkań edukacyjnych
6. Liczba instytucji uczestniczących w spotkaniach
7. Liczba osób uczestniczących w spotkaniach

Odpowiedzialni za realizację działań

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Klembowie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Klembowie, Policja, placówki oświatowe, służba zdrowia, Sąd Rejonowy, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Wójt Gminy, Rada Gminy.

Źródła finansowania

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe, lokalne media.

Okres realizacji

2021-2025

V. Wdrożenie, monitoring, ewaluacja programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie wskazuje kierunki działań dla poszczególnych podmiotów, które są niezbędne w celu ograniczania i przeciwdziałania zjawisku przemocy w lokalnej społeczności. Wdrażanie programu jest długotrwałym procesem, włączającym szerokie grono interesariuszy i powinno być realizowane w kolejnych zadaniach:

- wskazanie podmiotów lub osób odpowiedzialnych za realizację poszczególnych obszarów i kierunków działań,
- upowszechnianie założeń programu i uwzględnianie obszarów strategicznych (przekazanie informacji poszczególnym partnerom),
- uwzględnienie kierunków działań programu w działalności lokalnych instytucji.

Monitoring realizacji Programu ma na celu weryfikację czy wyznaczone w dokumencie cele zostały zrealizowane i jaki jest ich wynik. Systematyczna ocena pozwoli na modyfikację kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych.

Celem ewaluacji jest systematyczna ocena działań realizowanych w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie pod kątem następujących kryteriów:

- Skuteczność - ocena w jakim stopniu realizowane są cele założone w Programie,
- Użyteczność - ocena w jakim stopniu realizowane działania odpowiadają potrzebom odbiorców.

Dane do ewaluacji zbierane będą corocznie w ramach zaplanowanego systemu monitoringu i posłużą ocenie stopnia realizacji założeń Programu.

Na podstawie danych uzyskanych od realizatorów Programu Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Klembowie we współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przygotowuje sprawozdanie z realizacji Programu w danym roku. Dane zostaną ujęte w sprawozdaniu z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Klembowie sporządzanego corocznie za rok poprzedni. Wnioski płynące z monitoringu i ewaluacji mają posłużyć zmodyfikowaniu realizowanych działań oraz zaplanowaniu działań priorytetowych w kolejnym roku.